

осіб, а й достатньо дієвої стратегії національної міграційної політики із залученням результатів успішних кейсів міжнародної практики роботи з вимушеними переселенцями. Ряд країн світу вже пережили подібні процеси, вони мали певні національні особливості, але і певні загальні тенденції. Залучення міжнародних експертів, міжнародних міграційних організацій дозволить Україні подолати міграційну кризу та знайти оптимальний баланс між інтеграцією ВПО та майбутнім поверненням цих людей додому.

Література

1. Балусева О., Аракелова І. Шляхи вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб: міжнародний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 12. 2015. http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/4.pdf
2. Гусак Н., Семигіна Т., Трухан С. Стратегії і виклики соціальної роботи із внутрішньо переміщеними особами. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 2(22). 2014. С. 161-167.
3. Проскурєнко Н. Інтеграція вимушених переселенців: європейський досвід і український контекст. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/22/7156509/> (дата звернення: 22.10.2023).
4. Проскурєнко Н. Інтеграція переселенців: як закордонний досвід може допомогти Україні? Кейс Грузії. URL: <https://shotam.info/intehratsiia-pereselentsiv-iaak-zakordonnyy-dosvid-mozhe-dopomohy-ukraini-keys-hruzii/> (дата звернення: 22.10.2023).
5. Семигіна Т., Гусак Н., Трухан С. Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб. *Український соціум*. 2015. № 2(53). С. 65-72.

Соляник С.Ф.

*Київський університет інтелектуальної власності
та права Національного університету "Одеська юридична академія"*

ЗНАЧЕННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

XXI століття, це століття бурхливого розвитку науки і техніки та широкого використання інформаційних технологій. З розвитком Інтернету в інформаційному просторі перед людством постають різноманітні виклики і загрози щодо всіх сфер життєдіяльності суспільства. Набираючи обертів всесвітня павутина несе в собі безліч загроз впливаючи на спосіб життя, мислення, формування світогляду та кожне переконання особистості як суто інформаційно, так і за допомогою практичного

застосування. З метою впливу на масову свідомість в засобах масової інформації використовують різні маніпуляції, закидаючи в інфопростір суперечливі та несистематизовані знання, відомості з різних джерел суспільного та політичного життя.

Все це призводить до того, що у всесвітній інформаційній мережі з'являється такий вид ведення війни, як інформаційна війна. Виокремлюючи загальні елементи інформаційної війни, український дослідник Б.Калініченко зазначає, що «за своєю сутністю вона є протиборством; основними її акторами виступають соціальні системи; вона має системний та комплексний характер; вона спрямована на встановлення контролю над інформаційним полем супротивника задля подальшого отримання переваг у визначеній сфері» [1, с. 23–24]. На думку Г.Почепцова «Ми живимо у світі, де навчилися управляти вже не підлеглими, а вільними людьми. Спочатку це робили реклама і паблік рилейшнз (PR), потім – інформаційні операції та операції впливу. Усі й усюди зацікавлені в тому, щоб хоча б на якийсь час змусили людину думати так, як це потрібно іншому» [2, с.5].

В сучасному світі засобом інформаційної війни стає поширення фейків і дезінформації через різні соціальні платформи, підриваючи національну безпеку країни. Фейк став більш звичною прикметою часу, ніж правдива інформація, маніпулюючи свідомістю людини він може послабити, а в кінцевому рахунку навіть знищити здатність до самоідентифікації та самовизначення. Основне призначення фейків – посіяти сумніви, обманути, нав'язати неправду. Поширюючи інформацію зі специфічним змістом зробити керованим населення іншої країни, спричиняючи внутрішньополітичну дестабілізацію тощо.

На думку українського вченого Р.Черниша фейки можна класифікувати за їх видами: – «за методом поширення: масово медійні (створюють для поширення в рейтингових ЗМІ) та локальні (поширюють під час розмов, у соціальних спільнотах, блогах тощо); – за зовнішньою формою поширення: фотофейк, відеофейк, фейковий журналістський матеріал, фейковий допис, чутка; – за територіальною спрямованістю: внутрішні (спрямовані на громадян конкретної території, держави) та зовнішні (спрямовані на представників міжнародної спільноти); – за

направленістю (аудиторія): представники певних соціальних верств/певного віку (наприклад, студенти, пенсіонери) та всі громадяни; – за метою: сіяння паніки, розпалення міжнаціональної (расової, релігійної тощо) ворожнечі; поширення хибної думки; маніпулювання свідомістю; розважальний характер; привернення уваги до когось/чогось; підготовка суспільства до сприйняття якоїсь події, явища, рішення тощо» [3, с. 110– 111].

Наш світ поступово пересилився у світ післяправди, а там кожен може знайти собі правду до вподоби. Одночасно з початком діяльності соцмедіа зросла конфліктність. Нам стало важко витримувати погляди, що не збігаються з нашими власними. Постправа складається тепер з безлічі правд. Раніше пропаганда легко «розчавлювала» своїх конкурентів гучністю і поширеністю, тепер зробити це не легко. Адже мультимедійна інформаційно-комунікаційна революція нівелює просторові та часові обмеження, стираючи межі реальності [1].

Отже, інформаційні війни – це особливий виклик для сучасної системи цінностей, для захисту та ефективного функціонування якої необхідна глобальна мобілізація ресурсів. Сьогодні, щоб орієнтуватися і протистояти різним викликам для інформаційної системи, людина повинна вміти критично мислити, що дає їй можливість захиститися від неправдивої інформації. Керуючись логікою критичного мислення, особистість здатна формувати свій унікальний погляд на процеси та явища, вміти аналізувати інформацію та вибудовувати систему аргументації. Людина яка вміє критично мислити є стійкою до маніпуляцій, контролює і ухвалює правильні рішення, відслідковує причинно-наслідкові зв'язки між явищами та подіями. Критичне мислення – це специфічний вид розумової діяльності, результатом якої є виявлення негативних інформаційних впливів за допомогою логіки та рефлексії, що детермінує аналіз та оцінку дійсності та виведення на основі цього власного виваженого висновку. Критичне мислення – «особливий вид розумової діяльності, що дозволяє людині винести раціональне судження щодо запропонованої їй точки зору або моделі поведінки» [4, с. 8].

Принципи та навички критичного мислення є фундаментом у розпізнаванні пропаганди в сучасному інформаційному просторі, допомагають не стати її

жертвою, відрізнати переконливі аргументи від прийомів маніпулювання, визначати надійність того чи іншого джерела інформації та обдумувати кожне завдання або прийняте рішення. Критично мисляча особистість, яка володіє сильними аргументами, здатна протистояти будь яким пропагандистським, психологічним та комунікативним маніпуляціям, розпізнати фейковий інформаційний простір, а також протистояти інформаційній агресії.

Список використаних джерел:

1. Калініченко Б. М. Інформаційна війна: чинники ескалації та засоби протидії. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю., 2020. 350 с.
2. Почепцов Г.Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії / Георгій ГеоргієвичПочепцов. Х. : Віват, 2022. 384 с.
3. Черниш Р. Ф. Фейк як один із інструментів негативного впливу на національну безпеку України в умовах ведення гібридної війни. Часопис Київського університету права. 2019. № 2. С. 109–114.
4. Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П. Критичне мислення: як цього навчати. Харків: Основа; Триада +, 2007.

*SlyusarVadym,
DoktorderPhilosophiewissenschaften, Dozent,
LeiterderAbteilungfürphilosophischeundhistorischeStudienundMassenkommuni
kationderStaatlichenUniversität«ZhytomyrPolytechnic»*

DER SYMBOLISCHE CHARAKTER DER POSTFAKTISCHEN ÄRA

Die Entwicklung der Massenmedien, die Einführung von Technologien für den kontinuierlichen Zugang zu Internetnetzen mit Hilfe mobiler Geräte bilden qualitativ unterschiedliche Ausdrucksformen der modernen Medienwirklichkeit. In unseren früheren Studien ermittelten wir die Besonderheiten der Natur der dialogischen Kommunikation in der Postfaktischen Ära («Post-Truth»-Ära) [1: 2]. Eine detaillierte Analyse anhand empirischen Materials im Bereich der internationalen Beziehungen und des internationalen Journalismus wurde von K. Wiener, Direktor desMagazins«The Guardian», durchgeführt [3].Die schwedischen Wissenschaftler J. Aspernäs, A. Erlandsson und